

ЗАКОН О СЛОБОДНИМ ЗОНАМА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом утврђују се услови за одређивање подручја и рад слободне зоне, делатности које се могу обављати у слободној зони, услови за обављање тих делатности и услови за престанак рада слободне зоне, као и оснивање, правни статус и надлежност Управе за слободне зоне.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **слободна зона** је део царинског подручја Републике Србије (у даљем тексту: Србија) који је посебно ограда и означен, на коме се обављају делатности под условима утврђеним овим законом (у даљем тексту: зона);
- 2) **оснивач зоне** је орган локалне самоуправе, привредно друштво, односно предузетник, који је донео одлуку или закључио уговор са другим оснивачем о оснивању зоне, а који преко привредног друштва за управљање зоном подноси захтев за давање сагласности за одређивање подручја;
- 3) **привредно друштво** за управљање зоном је привредно друштво које обезбеђује услове за несметано обављање делатности у зони;
- 4) **повезано лице** је лице које има својство повезаног лица у смислу закона који уређује порез на добит правних лица;
- 5) **корисник зоне** је правно и физичко лице које обавља делатност у зони;
- 6) **оснивање зоне** је доношење одлуке надлежног органа локалне самоуправе, привредног друштва, односно предузетника, или закључење уговора о оснивању зоне између органа локалне самоуправе, привредног друштва, односно предузетника;
- 7) **сагласност Владе** је акт којим Влада одређује подручје зоне;
- 8) **подручје зоне** је земљиште које је одређено катастарским парцелама и површином исказаном у одговарајућим мерним јединицама.

Гарантована права

Члан 3.

Права оснивача зоне, привредног друштва за управљање зоном и корисника зоне, утврђена овим законом, не могу се умањити другим законом или другим прописом.

II ОДРЕЂИВАЊЕ ПОДРУЧЈА

Одређивање подручја зоне

Члан 4.

Подручје зоне се одређује давањем сагласности Владе.

Захтев за давање сагласности за одређивање подручја зоне привредно друштво за управљање зоном подноси Влади преко министарства надлежног за послове финансија.

Услови за подношење захтева

Члан 5.

Привредно друштво за управљање зоном може поднети захтев из члана 4. овог закона, под условом:

1) да су оснивачи привредног друштва за управљање зоном оснивачи зоне.

Оснивачи зоне могу бити оснивачи само једног привредног друштва за управљање зоном;

2) да је регистровано у Регистру привредних субјеката за обављање делатности управљања зоном;

3) да одговорно лице оснивача зоне, односно одговорно лице привредног друштва за управљање зоном није правоснажно осуђивано за кривична дела против привреде, имовине, недозвољене трговине и против службене дужности.

Услови из става 1. ове тачке односе се на повезано лице са привредним друштвом за управљање зоном, као и на правно лице чији је правни следбеник привредно друштво за управљање зоном;

4) да одговорно лице привредног друштва за управљање зоном у последње три године није било члан управе, надзорног одбора или носилац посебних овлашћења у правном лицу над којим је спроведен поступак ликвидације, односно стечаја;

5) да оснивач зоне није био оснивач привредног друштва за управљање слободном зоном којем је одлуком Владе престало важење сагласности за оснивање слободне зоне.

Овај услов не односи се на орган локалне самоуправе.

Садржина захтева

Члан 6.

Захтев из члана 4. овог закона садржи:

- 1) назив, седиште и ПИБ оснивача зоне;
- 2) назив, седиште и ПИБ привредног друштва за управљање зоном;
- 3) податке о оснивачком капиталу привредног друштва за управљање зоном;
- 4) назив зоне и подручје зоне са дефинисаним границама;
- 5) податке о реструктурирању, ако се на подручју зоне налази привредни субјекат који је у поступку реструктурирања;
- 6) елаборат о постојању економске оправданости за одређивање подручја зоне са посебним освртом на процену страних улагања, процену очекиваних ефеката, а нарочито у погледу производње робе и пружању услуга, запошљавања и трансфера савремених технологија, уз навођење делатности које ће се обављати у зони;
- 7) друге податке које подносилац захтева сматра битним за доношење одлуке.

Уз захтев из става 1. овог члана прилажу се следећи докази:

- 1) одлука органа управљања, уговор или други акт оснивача зоне о оснивању зоне, који садржи:
 - назив оснивача зоне;
 - назив зоне;
- 2) регистар у којем је привредно друштво за управљање зоном регистровано, односно оверени превод извода из регистра;
- 3) уверење о неосуђиваности одговорних лица за кривична дела из члана 5. став 1. тачка 3. овог закона, које не може бити старије од 30 дана од дана подношења захтева;
- 4) доказ да оснивачи зоне имају право својине, односно закупа или право коришћења на земљишту на коме се одређује подручје зоне;
- 5) доказ да ће се обезбедити просторни, грађевински, енергетски, организациони и технички услови, услови у погледу заштите животне средине, и други услови за обављање делатности у зони;
- 6) мишљење органа локалне самоуправе о оправданости оснивања зоне.

Ако орган локалне самоуправе усвоји мере за подстицај развоја зоне, уз захтев из става 1. овог члана подносе се и одлуке органа локалне самоуправе о томе.

Члан 7.

Министарство надлежно за послове финансија оцењује економску оправданост поднетог захтева из члана 4. став 2. овог закона и своје мишљење доставља Влади.

Одређивање подручја зоне је економски оправдано ако се на основу приложеног елабората и других приложених доказа може оценити да ће се постићи позитивни ефекти у погледу привлачења страног капитала, производње робе и пружања услуга, запошљавања, трансфера савремених технологија, привредног реструктурирања, и ако ће пословање у зони допринети остварењу стратегије развоја и мера економске политике Владе.

Влада утврђује ближе критеријуме из става 2. овог члана за оцену економске оправданости одређивања подручја зоне.

Члан 8.

Влада даје сагласност за одређивање подручја зоне у року од 30 дана од дана уредно поднесеног предлога.

У акту из става 1. овог члана наводи се нарочито, назив зоне, површина зоне, као и назив и седиште привредног друштва за управљање зоном.

Акт из става 1. овог члана престаје да важи ако зона не почне са радом у року од две године од дана ступања на снагу тог акта.

Члан 9.

На проширење зоне примењују се одредбе овог закона о давању сагласности за одређивање подручја зоне.

III УРЕЂЕЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ЗОНОМ

Управљање зоном

Члан 10.

Зоном управља привредно друштво за управљање зоном регистровано за управљање зоном.

Зоном може управљати само једно привредно друштво за управљање зоном.

Привредно друштво за управљање зоном утврђује организационе и техничке услове за обављање делатности у зони.

Актом из става 3. овога члана уређује се радно време зоне, кретање лица и робе у зони, обавезе привредног друштва за управљање зоном у вези осигурања просторних, техничких и организацијских услова коришћења зоне, мере заштите на раду у зони и мере заштите животне средине, права и обавезе корисника зоне у односу на оснивача зоне и сл.

Привредно друштво за управљање зоном је дужно да акт из става 3. овога члана достави на сагласност Управи за слободне зоне.

Привредно друштво за управљање зоном закључује уговоре са корисницима зоне о међусобним правима и обавезама, који садрже елементе из акта из става 3. овог члана.

Члан 11.

Привредно друштво за управљање зоном је дужно да у року од 90 дана по истеку календарске године достави Управи за слободне зоне извештај о пословању у зони.

Извештај о пословању у зони садржи следеће податке:

- приход привредног друштва за управљање зоном;
- број корисника и делатност коју обављају;
- укупну вредност произведене робе и пружених услуга у зони ;
- укупан обим увоза и извоза у зони;
- износ улога страног капитала;
- број лица запослених код привредног друштва за управљање зоном и број лица запослених код корисника.

Министар надлежан за послове финансија прописује облик и садржину извештаја из става 2. овог члана.

Министарство надлежно за послове финансија подноси Влади једном годишње извештај о пословању у свим зонама у Србији, са предлогом мера.

Ако оцени да се пословањем у зони не постижу циљеви предвиђени елаборатом о постојању економске оправданости за одређивање подручја зоне, ако привредно друштво за управљање зоном учини прекршај из члана 34. овог закона, као и ако се утврди да привредно друштво за управљање зоном није предузело мере за раскид уговора са корисником зоне који се не придржава услова пословања у зони, или који је учинио прекршај из члана 35. овог закона, или неки од прекршаја предвиђених законом који уређује царински систем и царински поступак, министарство надлежно за послове финансија може предложити Влади да укине сагласност за одређивање подручја зоне.

Корисници зоне

Члан 12.

Корисници зоне могу бити оснивач зоне, привредно друштво за управљање зоном, као и друга домаћа и страна правна и физичка лица (у даљем тексту: корисници).

Корисници обављају привредну делатност у зони у складу са прописима, а на основу уговора којим су регулисана међусобна права и обавезе са привредним друштвом за управљање зоном.

Корисници су дужни да воде књиговодство за пословање у зони или одвојено књиговодство за део свога пословања које обављају у зони.

Корисници су дужни да на захтев Управе за слободне зоне достављају тој управи податке о свом пословању.

Уређење зоне

Члан 13.

Зона мора бити ограђена, видљиво обележена и означена као слободна зона, на улазима и излазима из зоне, као и с речне стране.

Зона се може састојати из више делова под условом да они чине функционалну целину.

Зона или њен део, ако се зона састоји од више делова, мора бити ограђена, обележена и уређена тако да се промет робе и лица у зону или из ње може одвијати само кроз одређене излазе или улазе зоне.

Ограда, улази и излази морају бити одговарајуће уређени, осигурани и ноћу осветљени.

Привредно друштво за управљање зоном мора обезбедити просторије за рад царинске службе.

На робу која се уноси и износи из зоне, као и на робу смештену у зони, примењују се мере царинског надзора и контроле у складу са одредбама закона који уређује царински систем и царински поступак.

Почетак рада

Члан 14.

Испуњеност услова за почетак рада зоне утврђује министар надлежан за послове финансија, на предлог комисије коју образује од представника надлежних органа.

Комисија из става 1. овога члана утврђује да ли су испуњени просторни и енергетски услови, услови заштите животне околине и други технички услови за рад зоне, услови за рад царинске службе, као и услови у погледу спровођења мера царинског надзора.

Министар надлежан за послове финансија у року од 30 дана од дана добијања предлога комисије доноси решење.

На поступак доношења решења примењује се закон који уређује општи управни поступак.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Дан доношења решења из става 3. овог члана сматра се даном почетка рада зоне.

IV ПОСЛОВАЊЕ У ЗОНИ

Обављање делатности у зони

Члан 15.

Корисник може, у складу са овим законом и уговором са привредним друштвом за управљање зоном, у зони обављати производњу и пружати услуге, у складу са прописима.

Обављањем делатности и пружањем услуга у зони не сме се угрожавати животна средина, здравље људи, материјална добра и безбедност земље.

Члан 16.

Спољнотрговинско пословање у зони врши се слободно, у складу са уговором.

Извоз робе и услуга из зоне и увоз робе и услуга у зону су слободни и не подлежу квантитативним ограничењима, нити се на тај увоз и извоз примењују мере комерцијалне политике.

У зону се не може увозити, нити се из зоне може извозити роба чији је увоз, односно извоз забрањен.

Члан 17.

Изношење робе из зоне, односно уношење робе у зону, корисник пријављује надлежној царинарници.

Корисник може привремено изнети робу из зоне на други део царинског подручја Србије, односно унети робу у зону са другог дела царинског подручја Србије ради стављања у поступак активног, односно пасивног оплемењивања.

Корисник може привремено изнети робу из зоне на други део царинског подручја Србије и унети робу у зону са другог дела царинског подручја Србије ради испитивања, атестирања, оправке и маркетиншког презентирања.

Надлежан царински орган одобрава царински дозвољено поступање са робом из ст. 2. и 3. овог члана у складу са законом који уређује царински систем и царински поступак.

Члан 18.

Уверење да је роба произведена у зони издаје царински орган који врши надзор у тој зони, под прописаним условима.

Члан 19.

На увоз робе намењене обављању делатности и изградњи објеката у зони не плаћа се царина и друге увозне дажбине.

Члан 20.

Роба која се из зоне ставља у промет на царинско подручје Србије подлеже обавези плаћања царине и других увозних дажбина.

Лице које робу из става 1. овог члана ставља у промет на царинско подручје Србије дужно је да ту робу пријави царинарници, ради спровођења одговарајућег царинског поступка.

Члан 21.

Обавеза плаћања царине и других увозних дажбина за робу из става 1. члана 20. овог закона, настаје на дан када је роба прешла из зоне на царинско подручје Србије.

Износ царине и других увозних дажбина за робу из става 1. овог члана утврђује се према стању робе и по прописима који важе на дан прихватања царинске декларације.

Царинска вредност робе из става 1. овог члана, као и износ царинског дуга утврђује се у складу са одредбама закона који уређује царински систем и царински поступак.

Члан 22.

Корисник је дужан да омогући спровођење мера царинског надзора и контроле и води прописану евиденцију о роби која се увози, односно уноси у зону, извози, односно износи из зоне и користи у зони.

Члан 22а

Царинске формалности у погледу уношења робе у зону, изношења робе из зоне и смештаја робе у зони спроводе се у складу са царинским прописима.

Члан 23.

Плаћање, наплаћивање, пренос, куповина и продаја у страним средствима плаћања и у динарима у зони врши се у складу са прописима о девизном пословању.

Члан 24.

Оснивање и пословање банака у зони врши се у складу са прописима о банкама.

Обављање делатности осигурања у зони врши се у складу са прописима о осигурању.

Члан 25.

Радни односи између запослених и послодаваца (корисника) у зони уређују се у складу са прописима који уређују рад и радне односе.

Члан 26.

На унос добара у зону и пружање услуга у зони примењују се одредбе закона који уређује порез на додату вредност.

Корисник, односно привредно друштво за управљање зоном, може имати пореске олакшице у складу са прописима који уређују порез на добит правних лица, порезе на имовину и порез на доходак грађана.

V. ПРЕСТАНАК РАДА ЗОНЕ

Престанак важења сагласности за одређивање подручја зоне

Члан 27.

Сагласност којом се одређује подручје зоне престаје да важи актом Владе:

- 1) ако се у току рада зоне утврди да су трајно престали технички услови прописани овим законом за њено оснивање;
- 2) ако је одговорно лице привредног друштва за управљање зоном, као и одговорно лице у правном лицу, чији је правни следбеник привредно друштво за управљање зоном

правоснажно осуђено за кривично дело против привреде, имовине, недозвољене трговине и против службене дужности;

3) на предлог министарства надлежног за послове финансија, у случајевима из члана 11. став 5. овог закона;

4) на захтев привредног друштва за управљање зоном.

Акт о престанку важења сагласности за одређивање подручја доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове финансија.

Престанак рада зоне

Члан 28.

Зона престаје са радом по истеку рока од 90 дана од дана доношења акта Владе о престанку важења сагласности за одређивање подручја зоне.

Члан 29.

Корисник, односно лице које је у складу са царинским прописима носилац царинског поступка, дужно је да по истеку рока из члана 28. овог закона, у року од две године, за страну робу намењену обављању делатности и изградњи објеката у зони, која се налази у зони, поднесе царинском органу захтев за измену издатог одобрења за посебан поступак, односно да стави робу у други царински поступак, поново извезе, уступи држави или уништи, у складу са царинским и другим прописима.

На робу из става 1. овог члана која се ставља у слободан промет плаћају се царина и друге увозне дажбине, према стању робе и у складу са прописима који важе на дан прихватања царинске декларације за тај царински поступак.

Одредба става 2. овог члана не искључује примену других прописа на основу којих се остварује право на ослобођење од плаћања царине и других увозних дажбина.

Члан 30.

Корисник зоне задржава право својине на изграђеним објектима, стварима и правима које је увезао, односно унео у зону и има право да у случају престанка рада зоне настави са радом у складу са прописима који важе за пословање на царинском подручју ван зоне.

VI УПРАВА ЗА СЛОБОДНЕ ЗОНЕ

Члан 31.

Образује се Управа за слободне зоне, као орган управе у саставу министарства надлежног за послове финансија, за обављање послова државне управе у области слободних зона.

Управом за слободне зоне руководи директор.

Надлежност Управе за слободне зоне

Члан 32.

Управа за слободне зоне обавља следеће послове:

1) У области развоја зона у функцији интереса државе:

- спроводи националну политику развоја зона у циљу повећања прилива директних инвестиција и упислености радне снаге;
- учествује у припреми прописа у области рада зона;
- разматра захтеве за давање сагласности за одређивање подручја зона и своје мишљење доставља министарству надлежном за послове финансија;
- иницира и координира са надлежним државним органима разматрање стручних питања из области пословања у зонама, ради правилне примене овог закона и његове усаглашености са прописима Србије;
- организује и координира сарадњу надлежних државних органа, привредног друштва за управљање зоном, заинтересованих инвеститора и корисника;
- пружа стручну помоћ инвеститорима у процесу доношења одлуке о улагању у зоне;
- пружа стручну помоћ инвеститорима и привредним друштвима за управљање зоном у свим фазама примене програма у зонама;
- организује непосредне контакте између заинтересованих инвеститора и привредних друштава за управљање зоном;
- пружа стручну помоћ заинтересованим инвеститорима у развоју њихових програма у зонама;
- сарађује са Привредном комором Србије и другим непрофитним и добровољним организацијама;
- сарађује са страним институцијама и стручњацима из области зона;
- у сарадњи са привредним друштвима за управљање зоном ствара могућности за развој инфраструктуре у зонама.

2) У области промоције зона:

- сарађује са надлежним органима, институцијама и агенцијама на промоцији инвестирања и пословања у зонама, кроз представљање посебних погодности и пословних могућности;
- обавештава инвеститоре о повољностима за улагање у зоне;
- ствара и ажурира базу података о зонама и погодностима за пословање у Србији у сарадњи са надлежним органима, институцијама и агенцијама.

3) У области контроле и надзора зона:

- разматра извештаје о раду зона и предлаже њихово усвајање министарству надлежном за послове финансија;

- предлаже министру надлежном за послове финансија облик и садржину обрасца за подношење захтева за давање сагласности за одређивање подручја зоне, пословање и контролу рада зона и корисника, ради усаглашености поступака у свим зонама у Србији;
- предлаже надлежним државним органима додатне мере контроле рада у зонама уколико постоји таква потреба.

VII НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ЗАКОНА

Члан 33.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона врше надлежни органи у оквиру својих овлашћења.

VIII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво за управљање зоном:

- 1) ако не донесе акт о условима под којима корисници зоне могу обављати делатност у зони (члан 10. став 3);
- 2) ако у прописаном року не достави извештај о пословању у зони (члан 11. став 1);
- 3) ако дозволи обављање делатности у зони којом се угрожава животна средина (члан 15. став 2).

За прекршај из става 1. овога члана казниће се и одговорно лице привредног друштва за управљање зоном новчаном казном у износу од 15.000 до 150.000 динара.

Члан 35.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај корисник - правно лице:

- 1) ако не води књиговодство за пословање у зони (члан 12. став 3);
- 2) ако на захтев Управе за слободне зоне не достави извештај о пословању у зони (члан 12. став 4);
- 3) ако обављањем делатности у зони угрожава животну средину (члан 15. став 2);
- 4) ако не води прописану евиденцију о роби (члан 22).

За прекршај из става 1. овога члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 15.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овога члана казниће се корисник - физичко лице новчаном казном у износу од 15.000 до 150.000 динара.

IX ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Зоне које су почеле са радом пре ступања на снагу овог закона дужне су да у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона поднесу министарству надлежном за послове финансија захтев за давање сагласности за одређивање подручја зоне.

Зоне из става 1. овог члана дужне су да на захтев Управе за слободне зоне доставе податке у вези са елаборатом о економској оправданости оснивања зоне потребне за оцену успешности пословања зоне, а на захтев Управе за слободне зоне и друге потребне податке и доказе из члана 6. овог закона.

Члан 37.

Министарство надлежно за послове финансија врши, до образовања Управе за слободне зоне послове које, према одредбама овог закона обавља та управа.

Члан 38.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о слободним зонама ("Службени лист СРЈ", бр. 81/94 и 28/96 и "Службени гласник РС", број 101/05).

Члан 39.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Самостални чланови Закона о изменама и допуни Закона о слободним зонама

("Сл. гласник РС", број 80/26)

Члан 15.

Даном престанка важења одредаба из члана 16. овог закона, роба која је због употребе у слободној зони била ослобођена плаћања увозних дажбина на основу члана 19. Закона о слободним зонама ("Службени гласник РС", број 62/06), остаје под царинским надзором док су испуњени услови због којих увозне дажбине нису плаћене.

Ако царински орган за робу из става 1. овог члана одобри друго царински дозвољено поступање, на спровођење царинских формалности, обрачун и наплату царинског дуга примењују се царински прописи.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не искључују примену других прописа на основу којих се остварује право на ослобођење од плаћања увозних дажбина, односно плаћање тих дажбина по сниженој стопи царине.

Члан 16.

Одредбе чл. 19, 20. и 21. Закона о слободним зонама ("Службени гласник РС", број 62/06) и чл. 5. и 6. овог закона престају да важе 1. јануара 2032. године.